

Rättsfallssamlingen

Mål C-625/19 PPU

XD

(begäran om förhandsavgörande från Rechtbank Amsterdam)

Domstolens dom (första avdelningen) av den 12 december 2019

”Begäran om förhandsavgörande – Brådskande mål om förhandsavgörande – Polissamarbete och straffrättsligt samarbete – Europeisk arresteringsorder – Rambeslut 2002/584/RIF – Artikel 6.1 – Begreppet ’utfärdande rättslig myndighet’ – Kriterier – Europeisk arresteringsorder utfärdad av åklagarmyndigheten i en medlemsstat för lagföring”

1. *Polissamarbete – Straffrättsligt samarbete – Rambeslutet om en europeisk arresteringsorder och överlämnande mellan medlemsstaterna – Begreppet ”utfärdande rättslig myndighet i den mening som avses i artikel 6.1 i rambeslutet – En medlemsstats myndigheter som inte är domstolar men som deltar i straffrättskipningen i medlemsstaten – Omfattas – Kvalificeringen beror inte på huruvida det kan ske en domstolskontroll av beslutet att utfärda en europeisk arresteringsorder*
(Rådets rambeslut 2002/584, i dess lydelse enligt rambeslut 2009/299, artikel 6.1)

(se punkt 30)

2. *Polissamarbete – Straffrättsligt samarbete – Rambeslutet om en europeisk arresteringsorder och överlämnande mellan medlemsstaterna – Utfärdande av en europeisk arresteringsorder för lagföring – Behörighet har tilldelats en medlemsstats myndighet som inte är en domstol men som deltar i straffrättskipningen i medlemsstaten – Iakttagande av kravet på ett effektivt domstolsskydd – Skyldighet att föreskriva en domstolskontroll av villkoren för utfärdande av en europeisk arresteringsorder – Räckvidd*
(Rådets rambeslut 2002/584, i dess lydelse enligt rambeslut 2009/299)

(se punkterna 38–45, 52, 53 och 56 samt domslutet)

Resumé

Domstolen anser att den svenska, den franska och den belgiska åklagarmyndigheten uppfyller kraven för att ha behörighet att utfärda en europeisk arresteringsorder och den klagör även omfattningen av det domstolsskydd som tillkommer personer som omfattas av en sådan order

Domarna i målen Parquet général du Grand-Duché de Luxembourg och Openbaar Ministerie (Åklagarmyndigheten i Lyon och i Tours) (C-566/19 PPU och C-625/19 PPU), Openbaar Ministerie (Åklagarmyndigheten i Sverige) (C-625/19 PPU) och Openbaar Ministerie

(Åklagarmyndigheten i Bryssel) (C-627/19 PPU) meddelades den 12 december 2019 med tillämpning av förfarandet för brådskande mål. I dessa mål kompletterade domstolen sin senare praxis¹ om rambeslut 2002/584 om en europeisk arresteringsorder,² genom att klargöra innebörden av kravet på att den ”utfärdande rättsliga myndigheten” ska vara oavhängig och kravet på att personer som omfattas av en europeisk arresteringsorder ska garanteras ett effektivt domstolsskydd.

I de nationella målen hade åklagarmyndigheten i Frankrike (målen C-566/19 PPU och C-626/19 PPU), Sverige (mål C-625/19 PPU) respektive Belgien (mål C-627/19 PPU) utfärdat europeiska arresteringsorder. I de tre förstnämnda målen avsåg arresteringsorderna lagföring och i det sistnämnda verkställighet av ett straff. I de nationella målen uppkom frågan huruvida arresteringsorderna kunde verkställas. Svaret på den frågan berodde bland annat på huruvida respektive åklagarmyndighet skulle anses utgöra en ”utfärdande rättslig myndighet”.

Inledningsvis prövade domstolen huruvida den franska åklagarmyndigheten har en ställning som säkerställer att den är tillräckligt oberoende för att kunna utfärda en europeisk arresteringsorder. Domstolen kom fram till att så var fallet.

I sitt resonemang för att nå den slutsatsen erinrade domstolen först om att begreppet ”utfärdande rättslig myndighet” kan omfatta de myndigheter i en medlemsstat som – utan att det är fråga om domare eller domstolar – deltar i rättskipningen i straffrättsliga förfaranden i den medlemsstaten och agerar på ett oavhängigt sätt. Det sistnämnda villkoret innebär att det måste finnas föreskrifter och organisatoriska bestämmelser som säkerställer att de aktuella myndigheterna, då de beslutar att utfärda en europeisk arresteringsorder, inte riskerar att påtvingas påbud eller anvisningar i ett enskilt ärende från den verkställande makten.

Vad gäller åklagarna i Frankrike fann domstolen att det av bevisningen framgick att de har befogenhet att självständigt – särskilt i förhållande till den verkställande makten – bedöma huruvida det är nödvändigt och proportionerligt att utfärda en europeisk arresteringsorder och att de utövar denna befogenhet på ett objektivet sätt, med beaktande av samtliga omständigheter som är till den berörda personens för- och nackdel. Åklagarnas oavhängighet påverkas inte av den omständigheten att de ansvarar för lagföring och inte heller av den omständigheten att justitieministern kan ge dem allmänna kriminalpolitiska anvisningar eller att de står under ledning och kontroll av sina överordnade, som själva är åklagare, och således är skyldiga att följa anvisningar från dem.

Därefter förtydligade domstolen det krav den uppställt i senare praxis, nämligen att ett beslut att utfärda en europeisk arresteringsorder som fattas av en myndighet som deltar i rättskipningen men som inte är en domstol ska kunna överklagas till domstol i den utfärdande medlemsstaten på ett sätt som uppfyller de krav som uppställs inom ramen för ett effektivt domstolsskydd.

Domstolen betonade att möjligheten till ett sådant överklagande inte utgör ett villkor för att myndigheten i fråga ska kunna anses vara en utfärdande rättslig myndighet.

¹ Se, bland annat, dom av den 27 maj 2019, OG och PI (Åklagarmyndigheten i Lübeck och Zwickau) (C-508/18 och C-82/19 PPU, EU:C:2019:456), dom av den 27 maj 2019, PF (Litauens riksåklagare) (C-509/18, EU:C:2019:457), och dom av den 9 oktober 2019, NJ, (Åklagarmyndigheten i Wien) (C-489/19 PPU, EU:C:2019:849).

² Rådets rambeslut 2002/584/RIF av den 13 juni 2002 om en europeisk arresteringsorder och överlämnande mellan medlemsstaterna – Uttalanden från vissa medlemsstater vid antagandet av rambeslutet (EGT L 190, 2002, s. 1).

Vidare angav domstolen att det ankommer på medlemsstaterna att se till att deras rättsordningar på ett effektivt sätt säkerställer ett domstolsskydd på den nivå som krävs med hjälp av de processrättsliga regler som de inför och som kan skilja sig från ett system till ett annat. Införandet av en rätt att separat överklaga ett beslut att utfärda en europeisk arresteringsorder utgör endast en möjlighet i detta avseende. Domstolen slog sålunda fast att de krav som uppställs för att en person mot vilken en europeisk arresteringsorder för lagföring har utfärdats av en annan myndighet än en domstol ska anses åtnjuta ett effektivt domstolsskydd är uppfyllda om villkoren för att utfärda denna order och i synnerhet dess proportionalitet kan bli föremål för domstolsprövning i den utfärdande medlemsstaten.

Det franska och det svenska systemet uppfyller dessa krav eftersom det av de nationella processrättsliga reglerna framgår att frågan huruvida ett beslut från åklagarmyndigheten att utfärda en europeisk arresteringsorder är proportionerligt kan bli föremål för en domstolsprövning före eller i anslutning till att beslutet fattas och även i efterhand. En sådan prövning görs bland annat, på förhand, av den domstol som meddelar det nationella avgörande som sedermera kan komma att ligga till grund för den europeiska arresteringsordern.

För det fall den europeiska arresteringsordern som har utfärdats av åklagarmyndigheten inte avser lagföring utan verkställighet av en frihetsberövande påföljd som utdömts i en lagakraftvunnen dom fann domstolen att de krav som följer av ett effektivt domstolsskydd inte heller i den situationen innebär att det måste finnas en möjlighet att väcka en separat talan mot åklagarmyndighetens beslut. Det belgiska systemet, som inte innehåller bestämmelser om någon sådan talan, uppfyller således också dessa krav. Domstolen framhöll i det avseendet att när en europeisk arresteringsorder avser verkställighet av ett straff görs domstolskontrollen genom den verkställbara dom som ligger till grund för arresteringsordern. Den verkställande rättsliga myndigheten kan nämligen presumera att beslutet att utfärda en sådan arresteringsorder har fattats efter ett domstolsförfarande under vilket den eftersökta personen har kommit i åtnjutande av alla de skyddsregler som gäller för hans eller hennes grundläggande rättigheter. Arresteringsorderns proportionalitet följer dessutom av den fällande domen, eftersom denna enligt rambeslutet om en europeisk arresteringsorder ska innebära ett fängelsestraff eller en annan frihetsberövande åtgärd i minst fyra månader.